

# KARPACKI HORYZONT

NEWSLETTER  
STOWARZYSZENIA EUROREGION KARPACKI POLSKA



## W NUMERZE

- **Z życia Euroregionu**
  - Wizyta studyjna po pograniczu
  - „Kultura - Turystyka – Biznes. EtnoCarpathia - Produkt Premium Marki Karpackiej”
  - "Wydarzenia i ludzie XIX i XX wieku. Przemysł, Ziemia Przemyska, Podkarpacie w Europie Karpat"
  - „Pomiędzy Fiordami a Karpatami..."
  - Konferencja pn. "Współpraca terytorialna w województwie podkarpackim – doświadczenia i perspektywy"
  - Euroregion na Międzynarodowych Targach Turystycznych w Warszawie
  - 1. posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Interreg 2021-2027
  - Cykl spotkań informacyjnych w województwie podkarpackim
- **Z życia Karpat**
  - Forum Komitetu Regionów o wsparciu ukraińskich firm

# Wizyta studyjna po trasie mikroprojektów

PROGRAM INTERREG PLSK 2014-2020

W dniach 12-14.10 br. gościliśmy przedstawicieli instytucji programowych Interreg PLSK 2014-2020 podczas wizyty studyjnej prezentującej efekty zrealizowanych mikroprojektów w woj. podkarpackim.

Odwiedziliśmy Dorzecze Wisłoka; Klasztor Zagórz. Centrum Kultury Foresterium; Powiat Bieszczadzki ; Bieszczadzki Park Narodowy. Pogoda w tych dniach okazała się wyjątkowo łaskawa dzięki czemu mogliśmy w pełni korzystać z uroków przepięknej bieszczadzkiej jesieni, a nocne pokazy gwiazdznego nieba w Tarnawie Niższej na długo pozostaną w pamięci naszych gości.

Dziękujemy wszystkim za obecność a naszym beneficjentom za świetne przygotowanie i zaprezentowanie swoich transgranicznych przedsięwzięć.



**Program Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 realizowany był w ramach trzech osi priorytetowych:**

## **Zrównoważony transport transgraniczny:**

- **Priorytet inwestycyjny:** Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.
- **Priorytet inwestycyjny:** Rozwój i usprawnienie niskoemisyjnych systemów transportu przyjaznych środowisku, w tym o obniżonej emisji hałasu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej.

## **Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza:**

**Priorytet inwestycyjny:** Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

## **Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie:**

**Priorytet inwestycyjny:** Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkoleń.

# KONFERENCJA

## „KULTURA - TURYSTYKA – BIZNES. ETNOCARPATHIA - PRODUKT PREMIUM MARKI KARPACKIEJ”

W dniu 25 października br. w Rzeszowie odbyła się międzynarodowa konferencja pn. „Kultura - Turystyka – Biznes. EtnoCarpathia - Produkt Premium Marki Karpackiej”, organizowana przez Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska.

Turystyka, będąca jednym z obszarów priorytetowych Euroregionu Karpackiego, bazuje na potencjale przyrodniczym i kulturowym Karpat. To tutaj stykają się liczne grupy etniczne i etnograficzne, tworząc wyjątkową mieszankę kulturową i niezwykle miejsce warte odkrycia. Elementem, który ma promować to bogactwo regionu jest Marka CARPATHIA, a dokładnie jej submarka – EtnoCarpathia, czerpiąca z bogactwa etnograficznych kultur pogranicza polsko-słowackiego.

Wydarzenie było okazją do spotkania środowisk sektora publicznego i prywatnego, skupiając przedstawicieli jednostek samorządowych, a także świata nauki i biznesu.

W gronie praktyków, ekspertów i ekonomistów rozmawiano o perspektywie komercjalizacji zasobów kulturowych domu Marki CARPATHIA. Angażując środowiska naukowe analizowano otoczenie społeczno – gospodarcze marki oraz system planowania przestrzennego submarki terytorialnych. Badano także potencjał EtnoCarpathii pokazując, jak przekształcać zasoby w produkty. Na koniec zaproszono uczestników na wędrowkę po polsko-słowackim pograniczu oraz na spotkanie z prawdziwymi pasjonatami i swoistymi strażnikami tradycji karpackiej kultury.

Konferencję zakończyła uroczysta gala z fantastycznym koncertem zespołu Wernyhora.



# "Wydarzenia i ludzie XIX i XX wieku. Przemysł, Ziemia Przemyska, Podkarpacie w Europie Karpat"

Na zaproszenie Pana Marka Kuchcińskiego Ministra, członka Rady Ministrów, Szefa KPRM uczestniczyliśmy w spotkaniu z cyklu "Wydarzenia i ludzie XIX i XX wieku. Przemysł, Ziemia Przemyska, Podkarpacie w Europie Karpat" w Muczmem.

Podczas V sesji podczas panelu poświęconego Konwencji Karpackiej przedstawione zostały podstawowe informacje poświęcone Protokołowi ds. Turystyki Zrównoważonej. Dawid Lasek przedstawił historię oraz strukturę i zadania Karpackiej Platformy Turystyki Zrównoważonej, która na podstawie decyzji COP6 zarządzana jest na czas Polskiej Prezydencji przez Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska. Podpisanie Porozumienia w tym zakresie z Sekretariatem Konwencji odbyło się zdalnie podczas Konferencji "Europa Karpat" w 2021 roku w Krasiczynie. Podczas Panelu wystąpili także przedstawiciele samorządów z Ukrainy, nowych członków Stowarzyszenia Euroregion Karpacki Polska. Burmistrzowie Truskawca, Sławskiego i Borysławia potwierdzili gotowość do współpracy w ramach Euroregionu Karpackiego na rzecz między innymi turystyki zrównoważonej. Pełnomocnik Przewodniczącego Wojskowej Administracji Obwodowej we Lwowie Pan Jurij Kmit przedstawił perspektywy polityczne i gospodarcze dla obszarów przygranicznych Ukrainy w kontekście przystąpienia do Stowarzyszenia Euroregion Karpacki Polska. W tym kontekście bardzo ważnym działaniem jest tworzenie strategii dla Transgranicznych Obszarów Funkcjonalnych na pograniczu polsko - ukraińskim tj. "Kremenaros" i "Brama Przemyska". Po spotkaniu zorganizowana została wizyta na potencjalnym przejściu granicznym Łubnia - Wołosate.



# „Pomiędzy Fiordami a Karpatami...”

W ostatnim czasie Euroregion Karpacki zorganizował spotkanie z przedstawicielami Nord universitet w Bodo (Norwegia). Profesorowie Knut Westeren i Olof Stjernström rozpoczęli wizytę studyjną w ramach projektu „Pomiędzy Fiordami a Karpatami...” W spotkaniu, którego celem było przedstawienie norweskich doświadczeń w zakresie edukacji turystycznej wzięli udział przedstawiciele biznesu, szkół średnich i wyższych. Podczas dyskusji zarysowano ramy dla strategii edukacji dla Marki CARPATHIA.

Główną ideą projektu jest podniesienie jakości kształcenia zawodowego na poziomie średnim i wyższym w zakresie turystyki na obszarze przygranicznym polskiej części Euroregionu Karpackiego, z wykorzystaniem wzorców norweskich. Efektem projektu będzie aktywizacja zatrudnienia absolwentów szkół zawodowych oraz PWSTE przez podmioty działające w branży turystycznej pogranicza. Aby osiągnąć te założenia w projekcie przewidziano opracowanie przez Zespół Naukowy propozycji nowych, dwóch programów nauczania na poziomie średnim i wyższym zawodowym, które będą wdrażane w szkołach przez Wnioskodawcę, a następnie przez kolejne szkoły na terenie Euroregionu Karpackiego zapewniając korzyści długoterminowe. Innowacyjny charakter zapewni utworzona w projekcie platforma współpracy w formie dwóch typów warsztatów: pracowni korekacji i kół jakości. Zaplanowane wizyty studyjne pozwolą na wymianę doświadczeń pomiędzy partnerami. Elementem skutecznej promocji będą Karpackie Forum Edukacyjne, poświęcone edukacji turystycznej, w którym udział wezmą specjaliści z Polski i zagranicy.



# "Współpraca terytorialna w województwie podkarpackim – doświadczenia i perspektywy"



W dniu 12 października br. odbyła się w Rzeszowie konferencja pn. "Współpraca terytorialna w województwie podkarpackim – doświadczenia i perspektywy" poświęcona wdrażaniu programów współpracy terytorialnej na terenie województwa podkarpackiego. Organizatorem konferencji był Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego. Podczas konferencji przedstawiono zarówno efekty i doświadczenia w realizacji programów EWT i EISiP 2014-2020 jak i zaprezentowano najnowsze informacje dotyczące programów i zasad realizacji projektów na lata 2021-2027. Nie mogło tam zabraknąć także nas z prezentacją dt. Funduszu Małych Projektów w ramach Programu Interreg PLSK 2021-2027, którego nabory zbliżają się wielkimi krokami..



# Euroregion na Międzynarodowych Targach Turystycznych w Warszawie

W dniach 24-26 listopada br Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska uczestniczyło w największych targach turystycznych Ptak Warsaw Expo w Nadarzynie.

Podczas trzech, intensywnych dni mieliśmy okazję do wielu ciekawych spotkań z przedstawicielami branży turystycznej oraz zaprezentowania oferty z całego obszaru Karpat.

Wydarzenie to było także doskonałą okazją do przedstawienia efektów mikroprojektów zrealizowanych w Programie Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 i zachęcenia osób odwiedzających targi do przyjazdu na polsko-słowackie pogranicze.

Szczególnym zainteresowaniem cieszyła się oferta Bieszczadów, Beskidu Niskiego ale także naszych słowackich partnerów.

Z pewnością wrócimy tu w przyszłym roku.



# Euroregion na Międzynarodowych Targach Turystycznych w Warszawie

## TT Warsaw - Międzynarodowe Targi Turystyczne

Jedno z najbardziej prestiżowych wydarzeń branży turystycznej w Europie. W ciągu trzech dni, czołowe firmy z Polski i zagranicy prezentują szeroką ofertę produktów i usług. Udział w targach jest wyjątkową okazją do zapoznania się z najnowszymi trendami na rynku turystycznym oraz do nawiązania kontaktów biznesowych.

Ptak Warsaw Expo to największe centrum targowo-kongresowe w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, które zlokalizowane jest na przedmieściach Warszawy. Posiada 143 000 m<sup>2</sup> powierzchni wystawienniczej w 18 nowoczesnych pawilonach oraz 500 000 m<sup>2</sup> powierzchni zewnętrznej. To miejsce stworzone do organizacji imprez targowych, kongresów i konferencji, eventów promocyjnych i sportowych, koncertów, a także produkcji filmowej. W Ptak Warsaw Expo rocznie gości ponad 600 000 odwiedzających z 30 krajów oraz prawie 7 000 wystawców.





# I posiedzenie Komitetu Monitorującego

## PROGRAM INTERREG POLSKA-SŁOWACJA 2021-2027

W dniu 20 października 2022 r. w Dolnym Kubinie (Słowacja) odbyło się pierwsze posiedzenie Komitetu Monitorującego Programu Interreg Polska – Słowacja 2021-2027.

Głównym celem posiedzenia było zatwierdzenie Regulaminu Komitetu Monitorującego, warunków naborów, kryteriów oceny i wyboru projektów (standardowych i FMP) oraz przedstawienie założeń strategii komunikacji programu. Posiedzeniu towarzyszyła dyskusja poświęcona zatwierdzanym dokumentom.

Komitet przyjął harmonogram naborów na rok 2022 i 2023:

### IV kwartał 2022

- Dostosowanie do zmian klimatu
- Ochrona bioróżnorodności
- Modernizacja infrastruktury drogowej

### I-II kwartał 2023

- Turystyka i kultura
- Elektromobilność (dostęp do atrakcji turystycznych)
- Współpraca instytucji



## OBSZARY TEMATYCZNE W PROGRAMIE

### Program Interreg Polska-Słowacja 2021-2027



Priorytet Przyjazne naturze i bezpieczne Pogranicze



Priorytet Lepiej połączone Pogranicze



Priorytet Twórcze i atrakcyjne turystycznie Pogranicze



Priorytet Współpraca instytucji i mieszkańców Pogranicza



# Cykl spotkań informacyjnych w województwie podkarpackim

## Program Interreg Polska-Słowacja 2021-2027

W listopadzie br. Euroregion Karpacki uczestniczył w spotkaniach informacyjno-promocyjnych organizowanych przez Regionalny Punkt Kontaktowy w Rzeszowie na temat możliwości realizacji projektów transgranicznych w ramach Programu Interreg Polska-Słowacja 2021-2027.

Spotkania odbyły się:

1. w Przemyślu, w dniu 08.11.2022 r. – SPA Hotel Gloria
2. w Krośnie, w dniu 15.11.2022 r. – Hotel Nafta Krosno
3. w Sanoku, w dniu 22.11.2022 r. – Hotel i Restauracja Bona.

Spotkania skierowane były do wszystkich zainteresowanych nowym programem Interreg i miały na celu m.in. aktywizację potencjalnych beneficjentów z terenu wschodniej części województwa podkarpackiego, którzy do tej pory w niewielkim stopniu realizowali projekty w Programie PLSK.

Podczas spotkań podsumowano stan realizacji programu Interreg PLSK 2014-2020 ze szczególnym uwzględnieniem efektów jego wdrażania, jednak jego główną część zajęła prezentacja poświęcona wprowadzeniu do nowego programu Interreg PLSK 2021-2027. Uczestnikom spotkania przedstawiono szczegółowe informacje na temat programu, w tym m.in. jego zakresu tematycznego i możliwych do realizacji działań, budżetu, wymagań związanych z informacją i promocją projektów. Omówiono również "nowości", tj. zagadnienia związane z partycypacją, pomocą publiczną oraz wymogami odnośnie przestrzegania polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, Nowym Europejskim Bauhausem oraz Europejskim Zielonym Ładem.

Ostatnią część spotkania poświęcono Funduszowi Małych Projektów, gdzie przedstawicielka Stowarzyszenia Euroregion Karpacki Polska przedstawiała podsumowanie wdrażania mikroprojektów w programie Interreg PL-SK-2014-2020 oraz główne założenia Funduszy Małych Projektów dla nowej edycji programu na lata 2021-2027.



## Marszałek Władysław Ortyl na Forum Komitetu Regionów o wsparciu ukraińskich firm

O tym jak pomóc ukraińskim małym i średnim przedsiębiorstwom dyskutowano dziś w Komitecie Regionów. Ten trudny i wrażliwy temat poruszono podczas debaty na temat spraw lokalnych w Unii Europejskiej.

Inicjatorem dyskusji o wspomnianej problematyce i głównym mówcą był marszałek województwa podkarpackiego Władysław Ortyl. Debata rozpoczęła się od nakreślenia aktualnej sytuacji panującej na Podkarpaciu w związku z wojną za naszą wschodnią granicą. Podkreślił, że narzędzia sprzyjające długofalowemu rozwojowi współpracy polsko-ukraińskiej, obejmują nie tylko pomoc humanitarną, lecz również podtrzymanie współpracy gospodarczej.

- Z mojego doświadczenia wynika, że potrzebujemy lepszej koordynacji naszych działań w Unii Europejskiej i powinna ona obejmować trzy elementy. Szybszy rozwój infrastruktury transportowej łączącej Unię Europejską z Ukrainą. Po drugie wsparcie firm rozważających relokację swojej aktywności do Unii Europejskiej i tworzenie dedykowanych programów pomocowych z udziałem ekspertów. Trzeci element to pomoc finansowa i techniczna ze strony Unii Europejskiej – tłumaczył Władysław Ortyl.

Zdaniem marszałka strategiczne znaczenie mają nowe rozwiązania infrastrukturalne, przede wszystkim z dziedziny transportu. Kluczowe działania pozwalające na usprawnienie transportu transgranicznego to np. inwestycje polegające na poprawie i udrożnieniu transportu kolejowego oraz transportu kołowego, budowa i rozwój terminali przeładunkowych oraz wsparcie przejść granicznych różnego typu.

- Uruchomienie regularnych przewozów z Ukrainy pozwoliłoby nie tylko polskim, lecz także innym unijnym i ukraińskim partnerom na wspólne przezwyciężenie problemów z transportem produktów. Jest to szczególnie istotne ze względu na sukcesywne zwiększanie się liczby przedsiębiorstw na zachodzie Ukrainy oraz konieczność zastąpienia transportu morskiego kolejowym z uwagi na rosyjską blokadę portów czarnomorskich. Aby podjąć takie działania, niezbędne jest doprowadzenie stanu technicznego infrastruktury kolejowej do należytych parametrów oraz zapewnienia możliwości przeładunkowych towarów – dodał marszałek.



# Z ŻYCIA KARPAT

W kwestii wsparcia dla firm rozważających relokację swojej aktywności do Unii Europejskiej i tworzyć dla nich odpowiednie programy pomocowe marszałek wskazał, że taką potrzebę działania potwierdzają obserwacje i dane statystyczne.

- Już od początku 2022 roku zauważyliśmy znaczne ożywienie zainteresowania i wzrost zapytań ze strony inwestorów z Ukrainy, którzy decydowali się przenosić działalność do Polski ze względu na sytuację w ich kraju. Wśród projektów ukraińskich przeważają innowacyjne firmy z sektorów wysokiej technologii (IT, lotnictwo, szczególnie drony, przemysł kosmiczny) ale też np. usługi prawnicze i inne – dodał marszałek.

Jak przekazał marszałek obywatele Ukrainy od początku roku założyli w Polsce ponad 10 tys. firm. To ok. 5 proc. wszystkich zarejestrowanych w tym czasie działalności gospodarczych. Na Podkarpaciu to około 300 podmiotów. We wrześniu tego roku co dziesiąta nowa firma w Polsce była zakładana przez obywateli Ukrainy. Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego także stara się udzielić możliwie szerokiego wsparcia doradczego zgłaszającym się do niej podmiotom ukraińskim.

13 października w Rzeszowie podpisano List Intencyjny między Rzeszowską Agencją Rozwoju Regionalnego a West Ukrainian Business Club. Podpisane porozumienie jest w chwili obecnej wypełniane konkretnymi działaniami. Warto w tym miejscu dodać, że również Centrum Obsługi Inwestora i Eksporterera działające w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego organizuje specjalne warsztaty. Szkolenia na nich dotyczą przedsiębiorczości i funduszy pomocowych. Wojna utrudniła te kontakty, jednak nadal widać symptomy sieciowania.

Na koniec swojego wystąpienia marszałek zaapelował aby Unia Europejska wypracowała nieszablonowe mechanizmy wsparcia w zakresie pomocy technicznej dla Ukrainy



Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia przesyłamy najserdeczniejsze życzenia.

Niech te Święta będą niezapomnianym czasem spędzonym bez pośpiechu, trosk i zmartwień.

A wraz z nadchodzącym Nowym Rokiem życzymy zdrowia, spokoju i spełnienia najskrytszych marzeń.

Zarząd, Dyrekcja i Pracownicy  
Stowarzyszenia Euroregion Karpacki Polska





## KONTAKT

STOWARZYSZENIE EUROREGION KARPACKI POLSKA

PLAC JANA KILIŃSKIEGO 2  
35-005 RZESZÓW  
TEL. 17 852 52 05

ZDJĘCIA: ARCHIWUM SEKP, MATERIAŁY I ZDJĘCIA UMWP, BENEFICJENTÓW,  
PIXABAY, PEXELS, FOT. KANCELARIA SEJMU / ŁUKASZ BŁASIKIEWICZ



Find us on  
**Facebook**

WWW.KARPACKI.PL

<https://www.facebook.com/StowarzyszenieEuroregionKarpacki/>